

Vidal Vidal, *Nit endins*, Col·lecció El Marraco n°254, Pagès Editors, Lleida, 2012, 254 pp.

Tinc davant meu aquest llibre que acabo de llegir al sol i al vent de Torredembarra. Que vaig portar a la bossa en venir aquí durant les vacances de Pasqua que per a mi s'han allargat una mica més.

Podria pensar, i de fet és així, que en Vidal Vidal és un amic meu, al menys jo sento envers ell aquest sentiment. I parlar d'un amic se'm fa difícil, encara que ho he fet moltes d'altres vegades. De fet, penso en publicar un llibret amb un títol, pres d'una de les meves escriptores preferides, Malika Mokeddem, *Els meus homes* on evocaria les figures dels homes que han estat importants, sobre tot literàriament, a la meua vida.

El que voldria fer avui i aquí, és oblidar l'home que conec, l'articulista de renom, amb una família i unes coordenades vitals concretes i endinsar-me, mai més ben dit, tenint en compte el títol del llibre, en d'univers novel·lístic d'aquest autor que he llegit amb fruïció i amb plaer, independentment dels lligams que pugui tenir en la meua vida quotidiana amb ell. Exercici d'estil, exercici hipòcrita, però des de Baudelaire sabem que el lector és sempre hipòcrita i que aquest és un dels seus drets més preuats i al que no pot renunciar.

Penso que el tema sentimental del llibre és força banal però per això no menys actual i punyent. Un home jove, d'uns quaranta anys, és enganyat per la seva dona; d'aquest fet se'n desprèn la posterior separació, ella es queda amb el fill i la casa, i ell va a viure sol, emportant-se'n les deixalles de la seva vida en comú, la melangia del passat i l'amor arrabassador pel fill. En certa manera, encara que menys tràgic en el tractament, el tema recorda a *La estrategia del agua* de Lorenzo Silva que posa de manifest de manera colpidora el desemparament dels pares amatents davant la llei i que és un al·legat per la custòdia compartida com ho és indirectament *Nit endins*. Tanmateix, a banda d'aquesta anècdota sentimental, el llibre ofereix molts camins al lector, variats i diversos, per comprendre el món i els seus múltiples matisos.

Encara que tingui un altre caire no m'allunyo massa de l'anècdota sentimental quan evoco l'actitud del protagonista, Andreu Comella, pel que fa a la seva ex-dona, la Laura (només el nom que l'escriptor ha triat és tot un poema, el nom de l'estimada de Petrarca, de l'inspiradora d'Arnau Daniel). Ell es mostra extraordinàriament delicat, no hi ha molt ressentiment, ni una dura crítica envers aquesta feminitat que a ell el castiga i li fa mal, ans una delicadesa poc habitual en els homes quan tracten aquests temes. La Laura és una dona estimada, evocada amb nostàlgia i caldria ésser una feminista molt dura per trobar alguna paraula que pogués acusar el seu ex-home de masclisme o d'una actitud negativa enfront seu. L'Andreu fa el seu dol de l'amor i ens

parla de la banalitat quotidiana, dels petits problemes de la llar, del plaer de la col·laboració en les feines de casa per confrontar-ho a la tristesa i a la solitud de la separació, en la metàfora de les cortines...Una casa amb cortines és acollidora, un tancat on la vida i l'amor, la família troben un lloc, una casa sense cortines és el desarrelament, l'abandó...

Hi ha la presència de la ciutat, aquesta ciutat de la boira, que l'autor tant estima...La ciutat hi és amb molts dels seus barris, la Zona Alta, la plaça Europa, la plaça del Dipòsit i alguns dels seus restaurants emblemàtics hi tenen cabuda com el Bellera, el Carballeira, el Paradís però també el Burger King del Passeig de Ronda... Lleida i els seus voltants... cap a la Vall d'Aran, cap a Saragossa, cap a la costa: Cambrils, Altafulla, Torredembarra... Les al·lusions i les descripcions són plenes de poesia i fruit d'un coneixement profund del mitjà i del paisatge. Volem destacar sobretot l'evocació de la Seu Vella:

Aviat, tan sols dos o tres quilòmetres més endavant, es podrà observar entre el caramull de resplendors artificials el perfil de la vella catedral enlairada, senyorejant del cim d'un turó l'urbs i la plana fèrtil que l'encercla, el solitari promontori culminat per un campanar vertical com un far que guia els viatgers perduts en la nit. (p. 11)

I la vida de la seva gent, els seus problemes, fruit de vegades de l'anàlisi de la realitat, com quan parla de la soledat del paer en cap, o de les malaventures del restaurador amic seu, Ramon Justribó.

Hem dit que la novel·la oferia moltes possibilitats. L'autor amb l'intriga del Sant Bolquer del Nen Jesús, conservat a Lleida, podia haver optat per fer derivar l'argument cap una novel·la de caire històric, d'aquestes que estan tant de moda ara i que constitueixen best-sellers de venda. Ell n'és conscient i supedita aquesta possible aventura mediàtica a la seva aventura interior, encara que potser en un futur pròxim ens pugui oferir la gran novel·la de les peripècies del Bolquer del Nen Jesús.

Hi ha també un relat de viatges que constitueix el gruix de la segona part. El viatge i la seva descripció és una de les especialitats de Vidal Vidal i aquí ho manifesta amb tota la seva força. El viatger arriba a Portugal, a Lisboa i la melangia del "fado" es barreja amb la melangia d'Andreu Comella aquest crític gastronòmic desmenjat. Durant el viatge, alguns autors havien retingut la seva atenció: Sinatra, Barbara, però ara tot l'espai l'ocupa el "fado" i la seva cantant emblemàtica, Amàlia Rodrigues, una mena d'Edith Piaf de la cançó portuguesa. Amb l'autor ens deixem acaronar per la melodia, pel ritme, pels temes, per l'amor i pel desamor...

RESSENYES

Per acabar, voldríem parlar una mica dels aspectes formals. La forma triada es la primera persona, això fa que el relat sigui intimista, i que sigui fàcil realitzar assimilacions d'Andreu Comella amb el propi autor... Sí, és evident, hi ha concomitàncies perquè l'Andreu està teixit amb els somnis d'en Vidal Vidal. Però ell mateix tracta de posar-hi una certa distància, esdevenint, com a Vidal Vidal, un personatge de la seva novel·la que es posa davant de l'Andreu Comella. L'autobiografia és el menys important, en cada obra hi ha molt de cada autor; l'important es saber copsar les fibres del lector i arribar a emocionar-lo. I això poden dir que en Vidal Vidal ho aconsegueix plenament. No podem tampoc deixar de banda la imatge de la coberta que és un gran encert, aquest magnífic dibuix d' Antoni Garcia-Lamolla que no té títol expressa magistralment la melangia, la nostàlgia, la solitud i l'abandonament del protagonista... Un llibre, arrelat a Lleida, que cal llegir, per conèixer una mica més la ciutat i la sensibilitat d'un home, Andreu Comella, que es declara insensible... Hipocresia literària... Andreu Comella és dolc i secret, com la mateixa ciutat que l' ha vist néixer..., en paraules del poeta...

Àngels Santa

